ДГ „Щастливо Детство”
гр. Враца ул. „Цар Асен” №27 тел. 0884314571
E-mail:info-609120@edu.mon.bg
Shtastlivo-detstvo.net

УТВЪРЖДАВАМ: Galya Krasimirova Yoncheva Digitally signed by Galya Krasimirova Yoncheva Date: 2026.10.07 08:39:10 +03'00'

Директор на ДГ „Щастливо детство „ гр. Враца“
Галя Йончева
Заповед № 2/15.09.2026г.

Модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към ДГ” Щастливо детство”, гр. Враца

Процесът на адаптация към детската градина е различен за всяко дете. Ето защо е важно по време на адаптационния период да се следва темпото на детето. Продължителността на адаптацията може да продължи седмица, две или месец.Екипът на ДГ„Щастливо детство“разбира, че всяко дете е уникално и може да се нуждае от известно време, за да се адаптира към новия ежедневен режим и рутина.
Настоящият модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейна среда към детска градина е разработен от екипа на ДГ „ Щастливо детство“ гр. Враца на основание чл.39, ал.1, 2 и 3 от Наредба № 5/03.06.2016г. за предучилищното образование и е неразделна част от Правилника за дейността на детската градина.

ПРИОРИТЕТИ

1. Създаване на безопасна, грижовна и насърчаваща среда, която дава възможност за по-бърза адаптация на децата към живота в детската градина.
2. Осигуряване социално, културно и физическо пространство за привличане на родителите като приятели и партньори в прехода от семейна среда към детска градина и повишаване на педагогическите им компетентности за по-целесъобразно сътрудничество.

Цел: Прилагане на модел на адаптация на децата чрез включване на родителите на новопостъпилите деца в определени режимни моменти в началото на деня, както и осъществяване на игри за адаптация, които включват игри в ателиета за формиране първи навици и умения, положителни нагласи, настроения и представи за детската градина и емоционално развитие на детето, както и ефективната му и плавна адаптация към разнообразните въздействия на околната среда.
Ефективно сътрудничество между педагогически специалист и родители за осигуряване на плавен преход от семейната среда към средата в детската група и гарантираща пълноценно физическо и психическо благополучие на детето.

ЕТАПИ НА АДАПТАЦИЯ

1. Запознанство – добре е преди постъпването в детската градина детето и родителите да се запознаят с учителите, средата, режима и условията в образователната институция.
2. Индивидуален режим – за детето се установява режим на посещение. Най-добрият вариант е включване в цялостната организация на деня. В отделни случаи, през първите дни родителите оставят детето до обяд, като постепенно продължителността на посещението в детската градина се увеличава. Изготвяне на индивидуален план за постъпване и посещение на детското заведение.

3. Финализиране на адаптацията – детето е приело възрастните, децата и средата. Възможно е при сутрешния прием да протестира, но когато влезе в групата се чувства комфортно, храни се, заспива, общува с околните, играе.

СТЕПЕН НА АДАПТАЦИЯ

1. Лека степен – до 20 дни от посещението на детето в детската градина то спи, храни се, общува с възрастните и връстниците, само търси контакт.
2. Средна степен – поведенческите реакции се възстановяват към 30-я ден от първоначалното посещение в детската градина.
3. Тежка степен – поведенческите реакции се възстановяват бавно и продължително (повече от 60 дни). Нервно-психическото развитие леко се забавя, понижава се речевата активност.

УСЛОВИЯ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЗА УСПЕШНА АДАПТАЦИЯ

1. Сътрудничество и координация на усилията на педагогически и непедагогически персонал в детската градина, за създаване на обстановка на психологически комфорт, радост, внимание, доброжелателност, увереност, чуваемост.
2. Създаване на възможност за участие на родителите в живота на детето в новите условия на средата, сближаване подходите към детето в семейството и детската градина.
3. Установяване на личен контакт и доверие с всяко дете, индивидуална работа и оказване на помощ.
4. Установяване на ежедневни ритуали при посрещане и изпращане на всяко дете.
5. Създаване на традиции в груповите взаимоотношения, които способстват за обединение на ниво група.
6. Поддържане интереса на детето в дейностите, формиране на увереност, развиване на самостоятелност и инициативност.
7. Използване на индивидуален подход към адаптацията на всяко дете (съобразяване с индивидуалните особености на всяко дете).
8. Формиране на навици за адекватни форми на общуване с връстници и възрастни.

ФОРМИ НА РАБОТА С РОДИТЕЛИТЕ

1. Родителски срещи.
2. Индивидуални срещи на учителите с децата и родителите.
3. Анкети.
4. Консултации.
5. Информационно табло за родителите.
6. Създаване на затворена фейсбук група.
7. Лекция на тема: „ Подготовка на семействата за плавен преход и приобщаване на децата към социалната среда в детската градина“.

ДЕЙНОСТИ

1. Попълване на анкетна карта (Приложение 1) от родителите на приетите деца.
2. Изпращане на приветствие и покана до родителите за предварителна родителска среща.
3. Първа родителска среща – след записване на основната част от децата в групата. Дневният ред и темите за обсъждане се определят след анализиране на резултатите от първоначалното анкетиране.
4. Индивидуални срещи на учителите с децата и родителите. В удобно за учителите и родителите време, по предварителна уговорка – запознанство, въвеждане в средата на градината, двора, групата, създаване на лична емоционална връзка, изготвяне на индивидуален план за прием и посещение на детското заведение.
5. Създаване на безопасна, грижовна и насърчаваща среда – освежаване на помещенията на групата, оборудване, подмяна на материали и оформяне на игрови кътове, съобразени с възрастта на децата.
6. Провеждане на втора родителска среща – избор на протоколчик и родителски актив, запознаване с правилници, планове, организационни въпроси, допълнителни дейности и др.
7. Организиране на лекции, повишаващи компетенции на родителите и засягащи плавната адаптация на децата от семейна среда към детска градина.

8. Провеждане на анкетно проучване, касаещо адаптацията на децата.
9. Индивидуални срещи и консултации с родители.

ЗАДАЧИ

1.Родителите на новопостъпилите деца да се включат за определено време/ от 15 до 30 минути/ при сутрешния прием и за същото времетраене в следобеден режим на децата.
2. Прилагане на механизъм на приемственост между детска ясла и първа група, а именно- педагозите от четвърта възрастова група да предоставят подкрепа в яслена група на децата от ДЯ и персонала, като през следващата учебна година да продължат да работят с децата в първа група.
3. Насърчаване на ценностно-ориентирано поведение и създаване на атмосфера в първа група, благоприятстваща формиране на социални и граждански компетентности у детето в ранна детска възраст.
4. Синхронизиране на изискванията на педагога, мед. специалисти, пом. възпитатели и родители за бързата и безболезнена адаптация на детето в първа група, както и екипна работа в партньорско сътрудничество, основано на взаимно доверие, общи цели и двупосочна комуникация.
5. Да се изграждат и формират у детето навици за общуване с връстниците, както и възпитание насочено към проява на взаимно уважение, разбирателство и междукултурен диалог.
6. При активно взаимодействие между детската градина и родителите да се постигне бърза и безболезнена адаптация на новопостъпващото дете чрез уеднаквяване на подходите и обогатяване знанията на възрастните за особеностите в развитието на детето в ранна възраст.
7. Да се формира у детето основата на емоционалната грамотност, връзката между емоционалното развитие и емоционалната интелигентност като цяло и се очертае формиращата се индивидуалност на детето.
8. Прилагане на приобщаващи грижи в първа група, чрез предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата.
9. Разработване и прилагане на показатели за проследяване на качеството на образованието и грижи в ранна детска възраст, както и стандарти за ранно детско развитие.

Всяка адаптация изисква време и ако за едно дете е достатъчна седмица, за друго може да е необходимо и месец. Продължителността на адаптацията зависи и от характера на детето, семейната обстановка, здравословното му състояние. Поради тази причина модела на участие на родителя в режимните моменти в детската градина може да е с различна продължителност за различните деца.

Когато родителите се включат в определени дейности, в началото на деня или при изпращането на детето, те научават повече за своите деца, виждат как те се отнасят към другите деца и общността.
Безспорно ролята на педагога е от първостепенно значение за адаптацията на детето в първа група. Въз основа на допускането, че детската градина допълва и разширява в определени посоки функцията на добрия дом, педагогическия специалист естествено поема някои от задълженията на майката през деня, без обаче да търси удовлетворение на потребността си да развива майчинска емоционална връзка. Нейното задължение е по-скоро да поддържа, да засилва и да обогатява личното отношение на детето със семейството, като същевременно въвежда по-широк свят от хора и възможности.

Значим фактор за преодоляване на трудностите през адаптационния период с оглед цялостното развитие на децата от ранна възраст е единството между семейството и детското заведение. На основата на установените емоционални отношения най-бързо се формират положителните прояви на децата, провокира се тяхната активност, разбирането и съобразяването с груповите норми на поведение.

СЪВЕТИ ЗА РОДИТЕЛИТЕ

1.Подготовка за детска градина:

- подгответе детето и му създайте позитивна нагласа за детската градина. За да подготвите детето си, преди всичко трябва да му разкажете за това, което ще му предстои. Говоренето за това, какво го очаква, съобразено с евентуалните му страхове, улеснява първите му стъпки (Сежер, 2013). Помогнете на детето си да формира положително отношение към детската градина. Обяснете му по достъпен начин за нещата, които децата правят в детската градина и защо е забавно място, но не го претоварвайте с информация. Важното е детето да разбере, че мама и тати ходят на работа, а неговата работа е да посещава детска градина и да играе с децата.Изключително важно за безболезнената адаптация на Вашето дете е предварителната подготовка в семейството;
- несигурността на родителя може да повлияе на отношението на детето към детското заведение. Разберете дали имате някакви страхове и негативни преживявания, свързани с детската или Вие самите се притеснявате от това, че се отделяте от детето си. Децата са сензитивни и ако Вие сте тревожни, то тогава тази тревожност несъзнавано се прехвърля и върху тях;
- отделете достатъчно време сутрин преди тръгването към детска градина. Препоръчително е да се отдели достатъчно време, за да не се чувства детето припряно, периодът на подготовка преди тръгването за детска градина трябва да е приятен както за Вас, така и за Вашето дете;
- предварително се запознайте с дневния режим в детската градина, за да направите графика си у дома съвпадащ с този на детската градина. По този начин денят на детето оставя същият, поне що се отнася до графика;
- необходимо е родителите да отделят между две и пет седмици за адаптация, като е препоръчително по време на този период да не внасят промени в ежедневието на детето;
- предварително можете да се консултирате с педагога в детската градина, относно предстоящата адаптация на Вашето дете.

2. Първи стъпки в детската градина:

- препоръчително е раздялата с мама или татко да бъде бърза и кратка, дори детето да започне да плаче и да Ви моли да се върнете ;
- не отстъпвайте, в противен случай това ще е неговата стратегия за манипулация и занапред ще реагира по същия начин, за да задържи Вашето внимание и да отстъпите, така както сте го направили през първия ден. Когато сте вече в детската градина, кажете на своето дете, че ще остане за да играе с други деца и ще го вземете по-късно. Можете да опишете деня, който го чака. Детето трябва да знае, че ще остане в детската градина без Вас. Прегърнете го и преди да си тръгнете,помахайте с ръка за „довиждане“;
- ако детето има любими предмети у дома, може да я вземе със себе си в детската градина, това ще бъде в негова помощ при раздялата (нещо, което му напомня за вкъщи);
- осъществявайте ежедневен контакт с медицинската сестра и учителите относно това, как се справя детето с новата обстановка. Важно е да се изгради взаимно доверие между служители и родители;
- препоръчително е целодневния престой на детето да е по-кратък, като в първите няколко дни да бъде до обяд (индивидуално за всяко дете);
- след като вземете Вашето дете от детска градина, детето може да бъде превъзбудено и да изисква повече внимание. Това е нормален начин да се освободи от напрежението, причинено от промените в живота му.Вярата на родителите в способността на детето да се адаптира и да бъде щастливо в детската градина, помага и подкрепя детето в тази трудна, но важна стъпка към независим живот.

Хранене.

Максимално приближете менюто у дома към това в детската градина. Ако детето е свикнало вкъщи на обяд да се храни само с едно ястие, то нищо чудно, че в детската градина ще откаже някое от първото, второто или третото. Имайте предвид, че често пъти храненето е една от основните причини, поради която детето не иска да ходи на детска градина. Ако има храни, които

детето не консумира, съобщете на персонала и помолете детето да не яде нещо, което принципно не яде. С времето, от само себе си, точно тази храна може да му стане любима.

Ако детето е алергично към дадени храни, задължително е да бъдат уведомени педагозите и медицинския специалист. Това, което се изключва от менюто на алергичните деца е задължително да се спазва и в детската градина. Ето защо е разумно и другите родители да знаят, ако има деца в групата, алергични към дадени храни.

Детето е важно да се храни здравословно. Всеки ден на таблата в детската градина се изписва менюто, което е съобразено с Наредбата за здравословното хранене и Сборник рецепти за здравословното хранене на децата от 0 до 3 годишна възраст и от 3 до 7 годишна възраст.

3. Прибиране от детска градина.

Създайте си семеен ритуал около воденето и вземането от детска градина.Прибирайки се от детска градина си създайте ритуал. Това може да бъде разходка в парка, игра на площадката, разказване на приказка, пеене на песничка, нещо, което доставя удоволствие на детето. Зареждането от положителни емоции е от голямо значение за успешната адаптация.

При деца с трудна адаптация към детска градина, могат да бъдат извършени следните стъпки с присъствието на родител:

1. **Първи стъпки в детска градина.**

- Родителят посещава заедно с детето си детска градина през първите три дни. Престоят трябва да е съобразен с режимния момент на децата (препоръчително е посещенията да бъдат във времето за свободна игра).
  Продължителността на присъствието на родителите, както и дейностите , в които могат да участват се определят предварително на индивидуални срещи между учителите и родителите. Родителят е необходимо да представи пред медицинската сестра в ДГ здравна книжка. За престоя в детската градина, родителят е необходимо да си осигури чисти обувки.
- Първите няколко дни служат за опознаване на средата, децата и възрастните. Времетраенето може да се осъществи от 15 до 30 минути, като постепенно детето бъде оставяно в занималнята.
- По време на престоя си, детето се развежда от служител на детската градина из пространството, като му се представят децата, предлагат му се занимания и игри.

2. **Раздяла с родител.**

- Ако детето има любими предмети у дома, може да я вземе със себе си в детската градина, това ще бъде в негова помощ при раздялата (нещо, което му напомня за вкъщи.
- Препоръчително е раздялата с родител –дете да се осъществи на четвъртия ден от посещението на детето (при редовни посещения). От изключително значение и много важно е преди раздялата родителят да обясни на детето си, че излиза и ще се върне за да го вземе, както и при излизане е необходимо да помаха с ръка за „довиждане“.
- Първата раздяла протича около 15 минути. Ако детето се успокои в рамките на това време (дори и ако е разстроено при раздялата и плаче), раздялата се смята за успешна и времето за разделите се увеличава постепенно. Ако детето продължи да плаче, търси родителя си , не се заиграва с децата, не може да бъде разсеяно, не поддържа контакт със служителя, работещ с детето –раздялата се смята за неуспешна (Трифонова, 2017 г.). При неуспешна раздяла се повтаря отново гореописана процедура.

3. **Стабилизиране**.

Времето за раздяла се увеличава плавно. Служителят подпомогнал адаптацията, наблюдава детето.

През петият ден, ако детето е спокойно, може да приспи в детската градина.

Отношения между родители, учители и деца!

Безспорно ролята на педагозите е от първостепенно значение за адаптацията на детето в детската градина. Ето защо е добре да обясните на детето, е докато е в детската градина и Вас ви

няма там, всичко, което иска да каже на някого, може да каже на госпожата. Е, какво по-хубаво от това- доверието да е спечелено. А докато се постигне желаната хармония в отношенията с родители- учители- деца, е възможно да преминете през различни фази:

Детето не харесва учителката! Разбира се, съществува вариант първоначално детето да не харесва своята учителка. Не изпадайте в паника от заключението: „ Не искам тази госпожа, не ми харесва.“ Помислете, дали и вие не сте изразявали подобно мнение в присъствието на детето. Попитайте какво точно детето не харесва в учителката, за да „ работите“ в тази насока. Нужно е да запазите спокойствие и насаме с госпожата да обсъдите положението. Не се страхувайте да заявите позицията си. Разговаряйте с персонала в детската градина. Изяснете очакванията! Така бихте избегнали разочарованията и за двете страни. И не на последно място- това, че детето Ви вече е на детска градина, не би трябвало да означава, че отговорността за неговото възпитание и знания са изцяло грижа на педагозите и помощник-възпитателите. Напротив, първостепенната отговорност си остава и винаги ще бъде Ваша, докато педагозите могат да са Ваш ценен помощник!

Общуване между връстниците!

В общуването с връстниците детето се учи да изразява себе си, да управлява своите емоции, да установява различни отношения. За ефективното общуване е нужно детето да умее много неща- внимателно да слуша, да изразява своите мисли и чувства, да уважава събеседника си, да се договаря. Децата имат нужда от опит и време в общуването. А родителите можете да помогнете в това. За целта е важно да не „ лепваме“ етикети нито за своето, нито за чуждото дете. При проява на агресия, разбира се, не оставяйте безучастни. Не е нужно да раздавате правосъдие, но е нужно да заявите позиция. И не забравяйте, че личният пример е най-добрия учител. Показвайте на детето си как е редно да общува, как се изграждат добри отношения между хората. За желанието на детето да ходи на детска градина е от значение и атмосферата в самата група. А това зависи от уменията и усилията на персонала да създадат атмосфера на топлина, уют и обич. Ако детето почувства това, много по-бързо ще изчезнат неговите страхове и вълнения.

Ролята на мама и тати!

Родители, Вие сте и учители! Едва ли Ви изненадваме с подобно твърдение! Именно вие цял живот ще преподавате най-ценните уроци на своето дете- ако до вчера сте го учили как да държи лъжицата, то днес например е важно да го научите да поздравява или да се извинява, когато трябва. Не разчитайте, че единствено педагозите са отговорни за знанията на Вашето дете. Това, че детето посещава детска градина не би трябвало да изключва вашето внимание и грижа. Не забравяйте, че детето има нужда от общуването с Вас, от играта с Вас, от вълнуващи преживявания с Вас. И наред със забавлението „ преподавайте“ и своите знания и умения!

„ 2 дни на детска градина, 2 седмици в къщи!“

За съжаление в повечето случаи болестите са неделима част от началния период в детската градина. Позната фраза „ 2 дни на детска градина, 2 седмици в къщи!“. Тази схема е позната на повечето родители, чиито деца вече са преминали първа група в детската градина. Много често родителите се оплакват, че тръгвайки на детска градина, детето започва да боледува. Като, че ли болестите идват една след друга- кога кашлица, кога хрема и температура. Кои са причините, за да се случи това? Често родителите сами изнежват детето, а после се чудят защо боледува. Освен това всички хора, включително и децата, имат определен набор от бактерии и при контакт с други хора настъпва активен обмен. Този период не е продължителен, ако детето е здраво. Но ако защитните сили на организма са слаби, всяко вирусно или инфекциозно заболяване ще има по-сериозен характер.

Детето боледува в детската градина и поради нарушено емоционално равновесие. Това е трудно да избегнете, тъй като стресът в началото е неизбежен. Известно е , че по време на стрес, имунната система отслабва. В случая основното е да помогнете за по-бързата психологическа

адаптация на детето. Причините за стреса, водещи до това детето да боледува в детската градина, често пъти са негови най-различни страхове, основани на липсата на жизнен опит.

Не обвинявайте детската градина за честите боледувания на детето! Когато детето попадне в нови условия, е нормално да преболедува по един или друг начин, това е реакция на организма към настъпилите промени.

Деца с алергични заболявания също попадат в рисковата група на често боледуващите. Тъй като безспорно за всеки родител е най-важно детето му да е здраво, ето как можете да се противопоставите на неприятните болести, за да бъдат дните в детската градина спокойни и усмихнати.

1. Консултирайте се с Вашия педиатър и изгответе подходяща за Вашето дете схема за укрепване на организма.
2. Изгответе вкъщи пълноценно меню. Детето трябва да се храни пълноценно и здравословно. В детската градина имат грижа да се случва това през деня, но това не отменя нуждата от пълноценна вечеря.
3. Спазвайте дневния режим. Детето се нуждае от достатъчно сън- според стандартите за ранно детско развитие на УНИЦЕФ детето се нуждае от поне 9-10 часа нощен сън и 1-2 часа следобеден сън. Осигурявайте му условия за пълноценна почивка.
4. Осигурете възможност на детето да се движи достатъчно. Оставяйте го да тича, скара и се катери при всяка възможност.
5. Помислете за закаляването на детето. Свежият въздух, разходките сред природата са незаменим източник на здраве. Обличайте детето подходящо, не прекалявайте.

Имунизации!

Едни от необходимите документи за записване в детската градина е бележка от личния лекар за имунизационния статус на детето, съгласно изискванията на Наредба № 15/2005г. за имунизациите в Р. България. Според имунизационния календар, който е в сила от 01.01.2015г., към тригодишна възраст децата трябва да са имунизирани срещу хепатит Б, туберкулоза, пневмококи, морбил, паротит, рубеола, полиомиелит, дифтерия, тетанус, коклюш и хемофилус инфлуенце тип Б.

И тук идва въпросът, може ли детето да посещава детска градина ако не е ваксинирано? Според нормативната уредба, действаща на територията на България, ако детето не е освободено от ваксини по медицински показания, удостоверени със съответната документация , то не може да бъде прието неваксинирано в държавно или общинско детско заведение/ Наредба №3/05.02.2007г. за здравните изисквания към детските градини/

Логопед в детската градина!

В ДГ „ Щастливо детство“ гр. Враца на трудов договор е назначен специалист- логопед, който обследва и работи с децата с говорни нарушения. Има говорни нарушения, които могат да изчакат за корекция до дадена възраст, но има и такива, които не търпят отлагане. Ето защо е важно да се отнесете сериозно при установен проблем. Имайте предвид, че нарушенията в говора се регулират най-лесно именно в ранна детска възраст.

Деца със специални образователни потребности!

Понятието „ специални образователни потребности“ е определено в нормативните актове на министерство на образованието и науката. СОП могат да имат деца, които срещат различни затруднения в обучението си, поради: сензорни увреждания/ нарушено зрение или увреден слух/, физически увреждания, езиково-говорни нарушения, специфични обучителни трудности, емоционални или поведенчески затруднения, нарушения на общуването и комуникацията и др. Ако Вие установите или ако педагозите Ви кажат, че Вашето дете има различни трудности в

обучението, трябва непременно да направите консултация със съответните специалисти. Ако Вашето дете постъпва в детската градина с установен медицински проблем или затруднение, споделете за конкретните му затруднения, представете на медицинския специалист медицинската документация, доказваща затрудненията на детето. На детето Ви ще бъде предоставена допълнителна подкрепа за личностно развитие и с него ще работят допълнително специалисти в детската градина.

Ако в групата на Вашето дете има деца със СОП, постарайте се да изградите у него добронамерено отношение към тях. Децата много по-лесно от възрастните приемат различията и успяват да извлекат най-ценното от такова общуване- умението да живееш с другите.

4. Финализиране на периода за адаптация.

Адаптацията е приключила след като детето е приело служителите, децата и средата. Възможно е при сутрешният прием, детето да протестира, но при влизане в групата се чувства комфортно. Служителят, подкрепящ детето по време на неговата адаптация не е необходимо да присъства в дневните грижи, но е на разположение, ако детето има нужда от него.

Служителите на ДГ „Щастливо детство“, гр. Враца са чувствителни към нуждите на Вашето дете, разбираме, че адаптацията е труден период за семейството. В това отношение следим внимателно адаптацията на Вашето дете и ще Ви информираме за неговото състояние.

И заключение…..

Искрено се надяваме да сме Ви от полза с нашите съвети и препоръки. Вярваме, че сте попаднали в най-хубавата детска градина, с най-добрите педагогически и непедагогически специалисти.

Използвана литература:

1.Сежер М.,(2013) –„Малкото училище –голямото начало. Детето и детската градина“

2.Асоциация родители(2019) –Наръчник за родителите „Добре дошли в детската градина“, 2019 г.;

3.Трифонова М.,(2017) –„Берлински модел за адаптация”.

Моделът за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към ДГ „ Щастливо детство”, гр. Враца е неразделна част от Правилник за дейността на ДГ „ Щастливо детство“ гр. Враца утвърден със Заповед № 2/ 15.09.2026г. на директора на ДГ.